Hallintopalveluiden ja johdon selonteko tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen

Siikalatva

1. Selonteko tarkastuslautakunnan arviointikertomukseen v. 2025

Kunnanjohtaja ja hallintojohtaja kiittävät tarkastuslautakuntaa saadusta palautteesta ja vastaavat tarkastuslautakunnan huomioihin seuraavasti:

a. Kunnanhallitus

Myönteisinä havaintoina tarkastuslautakunta on raportoinut, että

- Kunnan nettisivut ovat kehittyneet ja sähköisiä lomakkeita on otettu käyttöön,
- Tämänhetkinen tilanne on kunnan ja konsernin osalta hyvä,
- Taloustyöryhmän toiminta näkyi talouden hyvänä kehityksenä.
- Tarkastuslautakunta toteaa, että kunnanhallituksen toiminta on ollut olosuhteisiin nähden hyvä.

Tarkastuslautakunta on esittänyt kriittisenä havaintona huolensa seuraavasti:

- On huomioitava paperisten lomakkeiden saatavuus esim. pitäjien kirjastoista tai pyydettäessä postitus kunnan puolesta.
- Kriisikuntakriteerit tulisi ottaa huomioon jatkossa päätöstenteon valmisteluissa.

Paperisten lomakkeiden saatavuus

Tarkastuslautakunnan toteamus on tärkeänä yhdenvertaisuuden ja palveluiden saatavuuden näkökulmasta. Kunnan palveluja on viime vuosina sähköistetty, mikä on parantanut asioinnin sujuvuutta ja mahdollistanut palvelujen saatavuuden ajasta ja paikasta riippumatta kustannustehokkaasti. Lomakkeita on saatavilla myös kunnantalolta ja asiakkaan osoittaman tarpeen mukaisesti varmistetaan, että asiakas saa tarvitsemansa lomakkeen ja riittävän neuvonnan riippumatta siitä, asioiko hän sähköisesti vai paperilla.

Kunta selvittää tämän vuoksi, mitä keskeisiä lomakkeita ja hakemuksia kuntalaiset tosiasiallisesti tarvitsevat paperimuodossa ja missä niiden olisi tarkoituksenmukaista olla saatavilla. Kirjastojen osalta lähtökohtana on, että kirjastoja voidaan hyödyntää kuntalaisten digituen ja tiedonsaannin paikkoina, mutta niiden roolia kunnan hallinnollisten lomakkeiden jakelupisteenä arvioidaan erikseen yhteistyössä kirjastopalvelujen kanssa,

Tavoitteena on muodostaa yhtenäinen toimintatapa, jossa lomakkeiden saatavuus, sähköinen asiointi, henkilökohtainen neuvonta ja tarvittaessa paperinen asiointimahdollisuus muodostavat toimivan kokonaisuuden.

Kriisikuntakriteerit

Kriisikuntakriteereiden merkitys on vahva ennakoivana talouden ohjauksen välineenä ja kunta seuraa tunnuslukujen kehitystä erityisesti talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä. Kriteerit on otettu huomioon myös tähän saakka ja käytännössä päätöksenteossa ei odoteta siihen asti, että varsinainen kriisikuntaraja saavutetaan yhdenkään kriteerin osalta. Kriisikuntakriteerimittareita seurataan yhdessä kuntakonsernin taloustietojen raportoinnissa. Tämä tarkoittaa, että esimerkiksi velkaantumista ei tarkastella vain kunnan oman taseen perusteella. Konsernin taloudellinen asema on keskeinen osa arviointia,

b. Konserniyhtiöt

Myönteisinä havaintoina tarkastuslautakunta on raportoinut, että

- Synergia etuja on saavutettu ja riskienhallinta on paremmin hallittavissa.

Tarkastuslautakunta on esittänyt kriittisenä havaintona huolensa seuraavasti:

- Osakeyhtiöiden hallitusten jäsenten tietoisuutta yhtiön taloudesta ja toiminnasta tulisi kehittää.
- Kunnanhallituksen omistajaohjauksen perusteluja tulisi kehittää.
- Konserniyhtiöiden tulisi olla tarkkaavaisempia, milloin pyydetään ennakkokäsitystä.
- Omistajaohjauksen kehittämistä tulisi laajentaa muun muassa yhtiön toimintalinjoihin.

Omistaja kannustaa osakeyhtiön hallitusten uusia jäseniä perehtymään yhtiön toimintaan. Yhtiöiden hallitusten jäsenille on annettu koulutusta hallitusjäsenen velvollisuuksista ja vastuista. Hallituksen jäsenten tulee myös omatoimisesti huolehtia jatkuvasti tiedollisesta ja taidollisesta kehittymisestään. Lisäksi yhtiön on annettava hallitukselle riittävät tiedot yhtiön toiminnasta. Yhtiöitä on ohjeistettu ottamaan käyttöön salassapitosopimukset. Lisäksi puolivuotisraportointia on kehitetty kunnanhallituksen ohjauksena.

Kunnassa on tarpeen päivittää kunnan omistajapoliittinen ohjelma. Perustelujen kehittämisessä on tärkeää, mihin omistajan tavoitteeseen kunnanhallituksen kanta perustuu ja miten kanta edistää kuntakonsernin kokonaisetua. Kuntalain 47 § nimenomaan edellyttää, että omistajaohjauksella huolehditaan tytäryhteisön toiminnassa kuntakonsernin kokonaisedusta. Konsernin kokonaisedun merkitystä tulee tähdentää yhtiöille.

Yhtiöiden hallitusten ja kunnanhallituksen tietoisuutta lisättävä siitä, milloin asia kuuluu normaaliin omistajaohjaukseen ja milloin kyseessä on kunnan kannalta niin merkittävä asia, että omistajan ennakkokäsitys tarvitaan. Kunnanjohtajan edellytetään jatkossa tuomaan vahvemmin yhtiöille tarve valmistautua investointihankkeisiin hyvissä ajoin, jotta ennakkokäsitysten ja mahdollisten investointitakausten vaatima aika otetaan huomioon valmistelussa.

Kunnanhallituksen antaman ohjauksen sekä konserniohjeen merkitystä tarkennetaan yhtiöiden hallituksille sekä toimivalle johdolle.

c. Yleiset huomiot

Myönteisinä havaintoina tarkastuslautakunta on raportoinut, että

- Kunnan julkisuuskuvaa rakennetaan jokaisen kuntalaisen, luottamushenkilön ja viranhaltijan toimesta.
- Hyvä raportointi tukee päätöksentekoa ja asioiden valmistelua.
- Etätöitä voidaan hyödyntää työtehtävien niin salliessa.

Tarkastuslautakunta on esittänyt kriittisenä havaintona huolensa seuraavasti:

- Työnantajan tulee edelleen seurata henkilöstönsä jaksamista ja hyvinvointia.

Siikalatvan kunta raportoi henkilön jaksamisen ja hyvinvoinnin edistämisen toimenpiteitä ja tunnuslukuja tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen yhteydessä sekä henkilöstökertomuksessa. Päivittäisessä esihenkilötyössä toteutetaan hyvinvoinnin johtamisen käytäntöjä sekä seurataan johdettavien työssä jaksamista.